

Tack, Tyyne Martikainen, för att vi (Sveriges Finlandsfrivilligas Minnesförening) beretts möjlighet att närvara vid ert Seminarie och 10-års jubileum. Seminariet är ett behjärtansvärt initiativ från "Fortsättningskrigets Civilveteraner RF".

Civilas och frivilligas insatser och utsatthet i krishantering är viktigt att diskutera, till och med nödvändigt för att kunna hantera alla de dimensioner som kriser skapar.

Jag önskar att i denna presentation hålla mig till de frivilligas positiva insatser i kriser.

De finska engagemanget i den internationella krishanteringen sker inom ramen för frivillighet. Precis som för de Svenska Finlandsfrivilliga 1939 måste dagens finska militärer kontrakteras utanför Försvarsmaktens anställningsform för att kunna åka till undsättning utomlands. Nationen är inte i krig men individer stöds i sitt frivilliga engagemang.

Generellt finns en stor och global frivillighet för krishantering. De omnämns ofta som NGO. Ofta är de politiskt- eller religiöst drivna, men även organisationer som vill hålla sig oberoende från utomstående påverkan finns. Nationella organisationer som hanterar de nationella behoven finns i de flesta länder.

Riktat vi oss till tidsperioden för Finlands strider under andra världskriget har nationen haft flera aktörer som, med frivilligheten som grund, bidragit till nationens säkerhet och humanitära stöd. Tidigare begränsning från Parisfreden, slutet av kallakriget och Finlands frigörelse från sovjetunionens VSB-avtal har gjort det möjligt att öppet agera inom sådana strukturer. Det är också därför vi kan vara här och diskutera.

Med sovjetunionens orättfärdiga angrepp på Finland 30 november 1939 och vinterkrigets utbrott växte en mycket stark internationell vilja att stödja Finland i dess kamp. Finland var inte ensamt men man fick sköta huvuddelen av striderna själv.

Från ett granlandsperspektiv var hjälpen till Finland under krigsåren omfattande. Stora och nationellt omfattande insamlingar skapade möjlighet för överföring av kläder, fordon, försvarsmateriel och pengar. Det sammanlagt värdet beräknat till en finsk försvarsbudget. Låt mig kort beskriva några av dessa.

Nationella insamlingar driven av ideella religiösa och politiska organisationer. Kläder, medicin och sjukvårdsmateriel. Mina farföräldrar berättar om stickningar/virkningar som kvinnorna gjorde även för de finska soldaterna.

Subsidier, banklån, bankkrediter och penningtransaktioner för bibehållande av Finsk ekonomisk handlingsfrihet.

Svenska Arbetskårens inledande byggnad av Salpalinjen. Ca. 1000 yrkesmän med byggnadsmateriel och underhåll påbörjar byggnaden av Finlands kommande försvarslinje "Salpalinjen" vid byn Väderlax. Förutom materiel och personal medförde de en kassa på 20 miljoner kr, motsv. 50 milj. Euro i dagens penningvärde.

Kvarken-trafiken, Petsamo-trafiken mfl. Där stora personella och materiella resurser använts för transport av varor till, från och igenom Finland.

Hjälp vid utrymning från Lappland. Nästan 60 000 finländare i huvudsak kvinnor och barn flyttades till Sverige under Lapplandskriget. Då Finland med vapenmakt drev ut sina tidigare Tyska allierade. Min mor är från byn Svanstein och jag minns hennes berättelser och foton på finska vänner och brinnande byar.

Omhändertagande av "Krigsbarnen". Redan under vinterkriget inleddes den första transporten av "krigsbarn" till Sverige. Det kom att bli ca 90 000 under åren. Dessa omhändertogs av den vanliga svenska familjen och skapade livslång vänskap.

Transporter för utrymning av Karelen där Svenska försvarsmakten och frivilla transportföretag biträdde med utrymningen av Karelen. Inventarier, boskap och människor transporterades under intensiva veckor efter freden. Även kyrkutrustning, ikoner och munkar från Valamo kloster ingick i transporterna..

Uppropet "Finlands sak är vår" är ett uttryck på engagemang och mobilisering. Närmare 18 000 Svenska Finlandsfrivilliga organiserade sig till att aktivt delta i försvaret av Finland. Grupperingen blev norra Finland eftersom detta medförde att finska förband kunde kraftsamlas till den södra delen. Närmare 9 000 soldater blev verksamma innan kriget avslutades. Till minne av dessa insatser bildades Svenska Finlandsfrivilligas minnesförning, som några av oss företräder, och vi

genomför vart femte år en minnesskidmarsch här i Salla, nästa gång blir 2010.

Utomstående bedömare menar att de Svenska stödet till Finland i samband med kriget är exceptionellt och unikt.

Exempel på detta upplever vi även i dag men då i andra delar av världen. Våra frivilligorganisationer är inblandade i flera konflikter världen över. Frivilliga soldater och stödorganisationer gör stora insatser för att lidandet skall lindras.

Här i Salla uppmärksammar vi de civila lidandet genom detta evenemang. Jag har svårt att se kriser som är civila eller militära. Det finns kriser och de drabbar samhällen, människor. För att möta dessa kriser används olika medel, dessa kan vara statliga och då möjligen militära eller civila. Intentionen måste dock alltid vara att minska allas lidande.

Det vi ser i dag är att samhället har förmåga att beordra militära resurser till krishantering men att man har en starkt begränsad förmåga att beordra övriga statliga resurser eller styra de civila. Instrumentet för detta måste utvecklas och detta är brådskande. Samhällen byggs med en klok blandning av alla dess resurser. Statliga/militära resurser skall skapa en stabilitet för de civila och frivilliga att verka och samhällen att byggas. Finlands engagemang i Afghanistan och Tchad visar på behov av CIMIC, ”Comprehensive Approach”, allt med intentionen att öka andra samhällsfunktioners inblandning.

Behovet av frivilliga insatser har alltid funnits men är kanske synligare i dag. Den har accentuerats av nya hot i form av terrorism som använder samhället som slagfält eller extremistiskt motståndsgupper som använder civila som måltavlor eller sköldar.

Ert arbete för försoning och läkning är viktigt, vi måste kunna gå vidare. Inte glömma eller gömma utan försonas. Livet är för värdefullt för att förlösas på hat.

Tack för er uppmärksamhet och lycka till i framtiden.